

Kompost Geri Dönüşümün Yaygınlaştırılması

15.03.2023 - 14.04.2023

Hazırlayanlar:

Int. Dr. Başak Enekçi

Int. Dr. Oğulcan Çetinkaya

Int. Dr. Abdulrahim Rahmany

Ass. Dr. Ece Külünk

Kompost ve Kompostlaştırma

Kompost, toprağın içinde mineral ve vitamin dengesini düzenleyen, toprağın genel atmosferini bitkinin yetişmesi için en elverişli hale getirmeye yardımcı materyallerdir.

Kompostlaştırma katı atık içinde bulunan organik maddelerin kontrollü şekilde mikroorganizmalar tarafından çürütülerek, toprak için faydalı olan humus benzeri maddeye dönüştürülmesidir.

Kompostlaştırmak organik atıkları geri dönüştürebileceğimiz tek geri dönüşüm yöntemidir. Aynı zamanda ucuz ve etkin de bir yöntemdir.

Doğru şekilde hazırlanan kompost asla böcekleri veya kemirgenleri çekmeyecek, kötü koku oluşturmayacak ve hastalık yapıcı mikroorganizmaları yok edecektir.

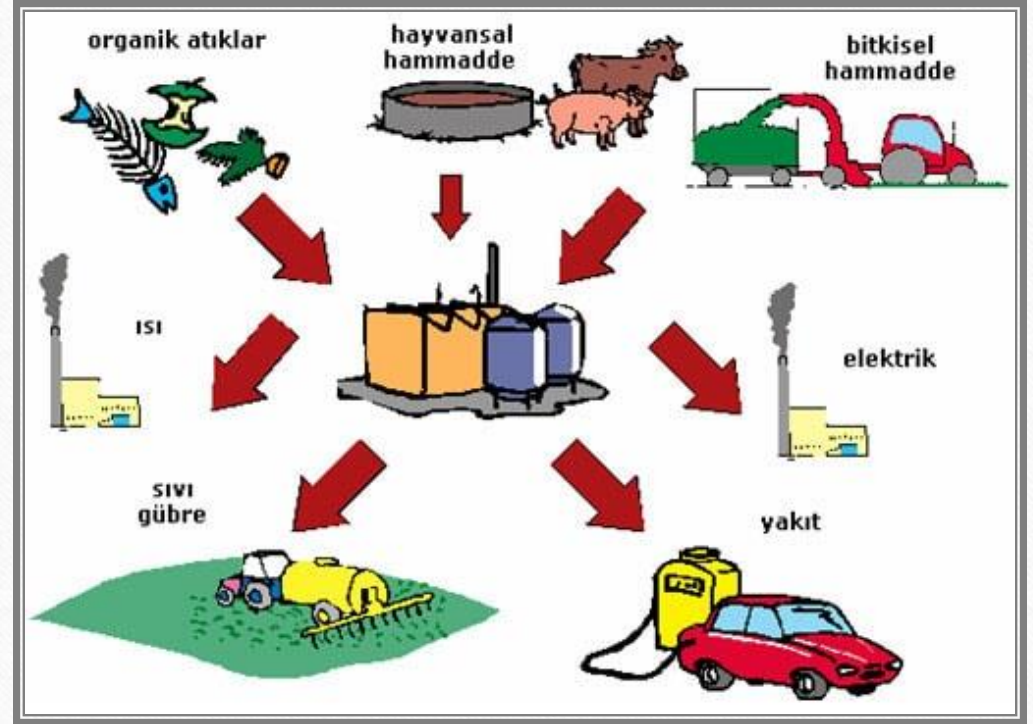
Kompostlaştırma İşlemi

Kompostun Kullanım Alanları

Elde edilen kompost sadece toprağın verimini arttırmak için bir gübre değil aynı zamanda ısınma, elektrik ve yakıt gibi enerji kaynağı olarak da kullanılabilir.

Review

Sustainable utilization of biowaste compost for renewable energy and soil amendments ☆

Wen Yi Chia^a, Kit Wayne Chew^b, Cheng Foh Le^c, Su Shiung Lam^d, Chelsea Siew Chyi Chee^e,
Mae See Luan Ooi^e, Pau Loke Show^a

Show more

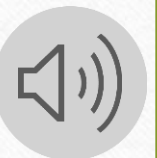
+ Add to Mendeley Share Cite

<https://doi.org/10.1016/j.envpol.2020.115662> ↗

[Get rights and content](#) ↗

Kompostlanabilen Atıklar

COMPOSTABLE
KITCHEN WASTE

- Tüm tahıllı yiyecekler
- Çay kahve atıkları
- Çürümüş meyve sebzeler ve tüm meyve sebze kabukları
- Kemikler
- Kabuklar (su rünleri,yumurta gibi)
- Kağıt havlular
- Saçlar

Kısacası organik olan tüm atıklar

Neden bu projeyi düşündük?

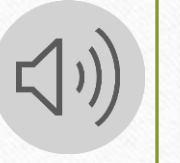
Her yıl gıda tüketimi amacıyla üretilen gıdanın üçte biri, yaklaşık 1,3 milyon ton, sofralarımıza ulaşmadan kayba uğramakta ya da israf edilmektedir.

Bu rakam küresel düzeyde yaklaşık 931 milyon tona çıkmaktadır.. Bu küresel gıda üretiminin %17' sinin çöpe gittiği anlamına gelmektedir ki, bu miktarın %61'i evsel kaynaklardır.

Gıda kaybı ve israfının küresel ekonomiye maliyeti her yıl 936 milyar dolardır. Yani gıda israfını önleyerek büyük bir ekonomik fayda sağlayabiliriz.

Organik atıkları kompost haline getirip gıda kaybını azaltmanın yanı sıra su ve gübre kullanımını azaltarak, toprak kaybını önleyerek iklimle mücadeleye de katkı sağlayabiliriz.

Çevre kirliliğinin ve kirlilik kaynaklı hastalıkların önüne geçebiliriz.

İyi bir tarım toprağının ağırlığının en az %3'ü kadar organik madde içermesi gerekirken Türkiye'de tarım topraklarının %99'u bu değerinin altında. Kompostlama ile kimyasal gübreleme işlemini azaltıp daha kaliteli tarım toprakları elde edebiliriz.

Doğayı düşünüyoruz, çünkü zorundayız!

Sürdürülebilir Kalkınma İçin KÜRESEL AMAÇLAR

Kompost atıkların toplanması

Projenin başlangıcında pilot uygulama olarak pazar yerlerini hedefledik ve pazar alanlarında arta kalan yiyecek atıklarının toplanıp komposta dönüştürülmesini amaçladık.

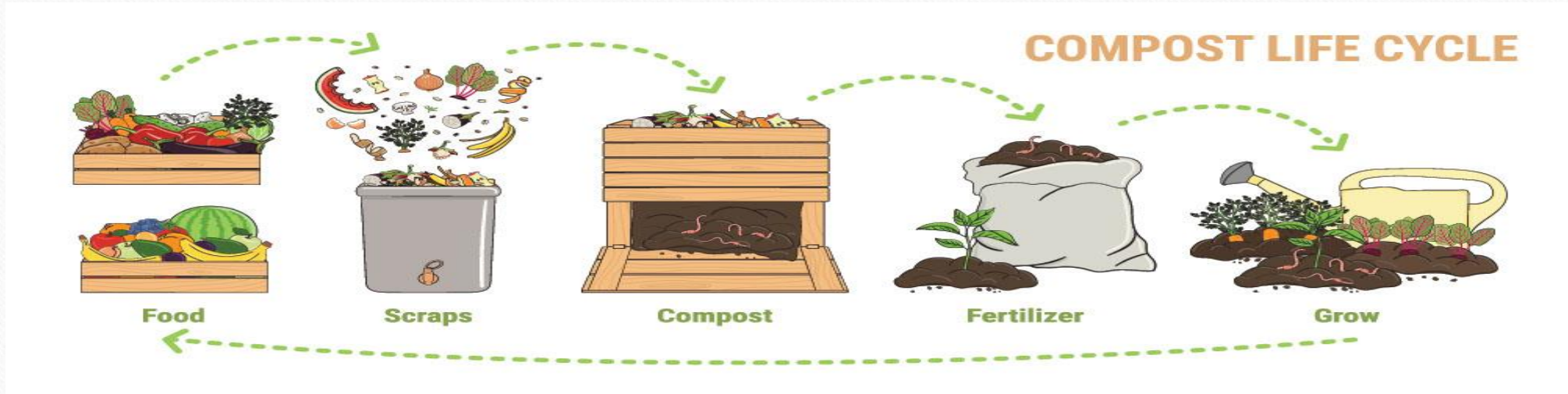

Bu amaçla İzmir Büyükşehir Belediyesi ve ilçe belediye ekipleri, halihazırda devam etmekte olan İzdönüşüm projeleri ile ortak çalışma sonucu hızlı, etkili ve güvenli şekilde bu atıkları toplayabiliriz.

Elde edilen organik atıklar geri dönüşüm merkezlerinde kompostlaştırma işlemi için ayrılır.

Kompostların daha verimli toprak arazilerinin oluşturulması ve çiftçiye destek amacıyla İzmir belediyesinin yürüttüğü İzmir Tarımı stratejisi ile beraberce kullanımına sunmak amaçladık.

Daha Yeni Başlıyoruz! Sonra..

İzmir pazar yerleri projemiz başarıya ulaştıktan sonra dönüşüm hareketimizi İzmir genelinde hem halka hem de başka destekçilere taşımak için

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 'Gıdanı koru sofrana sahip çık' projesi ile ortak çalışma planladık.

Bu bağlamda bakanlığın hazırladığı kitapçık ve broşürlerin dağıtımını, kamu spotları gibi araçlarla halkın bilgilendirilmesi ve teşviki ile kompostlama işlemini önce market, kasap, restoran, kuaför gibi işletmelere ardından da evlere taşımak amaçladık.

Gıdanı Koru Sofrana Sahip Çık

Bu proje 2020 yılının Mayıs ayında başlatılmış olup 20 Mayıs 2020 tarihli Türkiye'nin Gıda Kayıpları ve İsrafının Önlenmesi, Azaltılması ve Yönetimine İlişkin Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı'na uygun şekilde yürütülmektedir.

Burada hazırlanan broşür de bu plana uygun şekilde hazırlanmış olup içerisinde kompost ve kompost yapımı ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Ayrıca evde ve iş yerlerinde kompost yapımı da detaylıca anlatılmaktadır.

<https://www.tarimorman.gov.tr/ABDGM/Belgeler/Uluslararası%C4%B1%20Kurulu%C5%9Flar/G%C4%B1dan%C4%B1%20Koru%20Kompost.pdf>

<https://www.tarimorman.gov.tr/ABDGM/Belgeler/Uluslararası%C4%B1%20Kurulu%C5%9Flar/G%C4%B1dan%C4%B1%20Koru%20Strateji%20Belgesi%20ve%20Eylem%20Plan%C4%B1.pdf>

Kompostlaştırmayı Evlere /İç Mekana Taşımak

Kompostlama işlemini yaygınlaştırmak ve evlere ulaştırmak için pazar yerlerinden sonra seçili merkezlerde kurulacak kompost toplama merkezlerinin çalışmaya başlaması ile halka tanıtım ve teşvik daha hızlı olacaktır.

Halka ulaştıktan sonra merkezlerde evde kompost yapma malzemelerinin temini ve kullanımını, evde kompost yapımı ve kullanım alanları hakkında verilen bilgi ve eğitimlerle de son aşama olan evde kompost aşamasına geçmek planlanmıştır.

Öncelikle yerel esnaftan başlamak üzere bu işlemin yaygınlaşmasını ve normalleşmesini sağlayıp evlere kadar ulaşmayı amaçladık.

Evde Kompostlaştırma işlemi

<https://www.iamcountryside.com/growing/how-to-compost-at-home/>

Halka bu işlemin uygulaması ve avantajlarını doğru ve etkili bir şekilde aktarmak halkın bu işleme olan isteğini arttıracaktır. Bunun için hafta sonları düzenlenecek pratik ve teorik eğitimler, bilgilendirici broşür ve el kitaplarının yayını ve dağıtımını düzenlenecek.

Ayrıca bakanlık, belediye ve/veya 3. şahıslar ile insanlara teşvik , örneğin kentkart bakiyesi, indirim çekleri, sağlanması da halkın katılımında etkili olabilecek yöntemlerdir.

- <http://www.turktarim.gov.tr/Haber/814/gida-atiklarini-atmayin-kompost-yapin>
- <https://www.izmir.bel.tr/tr/Projeler//1312/4>

Kompost Merkezi, İstanbul

<https://istac.istanbul/tr/medya-ve-duyurular/haberler-ve-duyurular/biyometanizasyon-tesisi>

10 Kasım 2021

İSTANBUL'DA KAYNAĞINDA AYRI TOPLANAN ORGANİK ATIKLAR KOMPOST VE ELEKTRİK ENERJİSİNE DÖNÜŞÜYOR

'Adil, Yeşil ve Yaratıcı' bir şehir ilkesiyle hareket eden İstanbul Büyükşehir Belediyesi, ekoloji ve çevre konularındaki hedeflerini birer birer hayata geçirdi.

Sürdürülebilir şehirler için geri kazanım ve yenilenebilir enerji üretimi yatırımlarına ağırlık veren İBB, İstanbul'da ilk defa kaynağında ayrı toplanan organik atıkları işleyerek kompost gübre ve elektrik enerjisine dönüştüren Biyometanizasyon Tesisi'ni İstanbul'a kazandırdı.

Atık üretiminin çevreye verdiği zararı engellemek, sınırlı doğal kaynakların kullanımı azaltarak doğayı korumak ve İstanbul'da yaşam koşullarını iyileştirmek için durmaksızın çalışan İBB'nin yeni yatırımı Biyometanizasyon Tesisi'ni **İSTAÇ** işletecek.

Kaynaklar

- <https://geridonusumekonomisi.com.tr/24-saatte-komposta-ceviriyor.html>
- <https://www.tarimorman.gov.tr/ABDGM/Belgeler/Uluslararası%C4%B1%20Kurulu%C5%9Flar/G%C4>
- <https://www.iamcountryside.com/growing/how-to-compost-at-home/>
- <https://www.tarimorman.gov.tr/ABDGM/Belgeler/Uluslararası%C4%B1%20Kurulu%C5%9Flar/G%C4%B1dan%C4%B1%20Koru%20Strateji%20Belgesi%20ve%20Eylem%20Plan%C4%B1.pdf>
- <https://arastirma.tarimorman.gov.tr/yalovabahce/Belgeler/Yayinlar/109-kompost.pdf>
- <https://arastirma.tarimorman.gov.tr/afistik/Belgeler/AYRILMI%C5%9E%20MAKALELER/22-TARIMSAL%20ATIKLARIN%20KOMPOST%20OLARAK%20DE%C4%9EERLEND%C4%B0R%C4%B0LMES%C4%B0%202013.pdf>
- <https://www.diken.com.tr/topraktan-aldigini-topraga-verme-evde-kompost-nasil-yapilir/>
- <https://istac.istanbul/tr/medya-ve-duyurular/haberler-ve-duyurular/biyometaniazsyon-tesisi>
- <https://www.istac.istanbul/tr/temiz-istanbul/atik-yonetimi/geri-kazanim-ve-kompost->
- <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0269749120363508?via%3Dihub>
- <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0956053X17305846?via%3Dihub>
- <https://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S0956053X17305846>
- <https://www.undp.org/tr/turkiye/projects/surdurulebilir-kalkinma-amaclari-yatirim-inisiyatifi>
- <https://www.iamcountryside.com/growing/how-to-compost-at-home/>
- <http://www.turktarim.gov.tr/Haber/814/gida-atiklarini-atmayin-kompost-yapin>
- <https://www.izmir.bel.tr/tr/Projeler//1312/4>
- <https://www.izmir.bel.tr/tr/ProjeKategori/1286/4>